

Vattenråden

- Avrinningsområdesbaserad
samverkan

Hemsidor:

<https://atransvattenrad.se>

<http://www.viskan.nu>

<https://lygnernsvattenrad.se>

Vatten förenar
allt levande

Äträs
avrinningsområde

Våtmarker,
vattendrag,
sjöar,
grundvatten

Varför vattenråd?

- En förening för **samverkan** för att lösa frågor kring vatten inom ett avrinningsområde.
- Skapar **nätverk** för att öka det **lokala deltagandet**.
- Kan söka pengar och driva **projekt** tillsammans med kommuner, markägare, företag.
- Bidrar till åtgärdsarbetet för bättre vatten i enlighet med **vattendirektivet**.

Varför samordnad recipientkontroll?

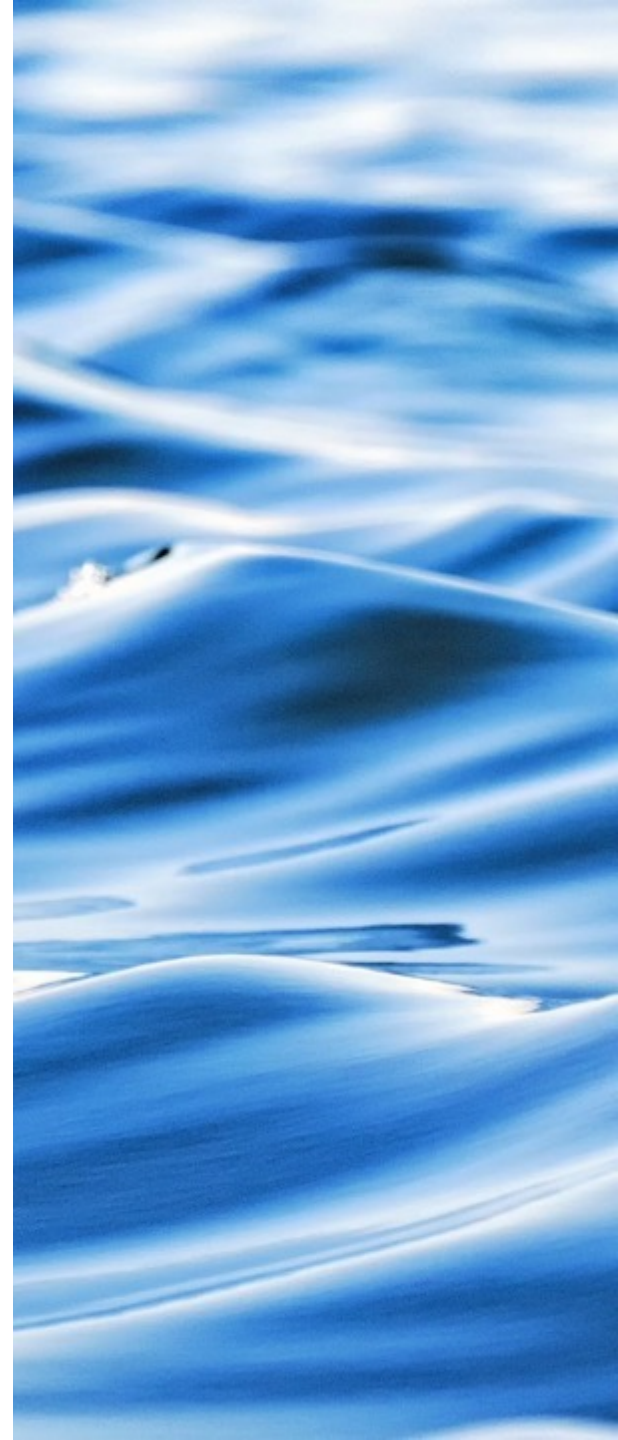
- Kommuner och vissa företag är ålagda (av länsstyrelsen) att utföra **egen vattenprovtagning**
- För att **effektivisera** utförs samordnad recipientkontroll i avrinningsområdet (sedan 1970-talet).

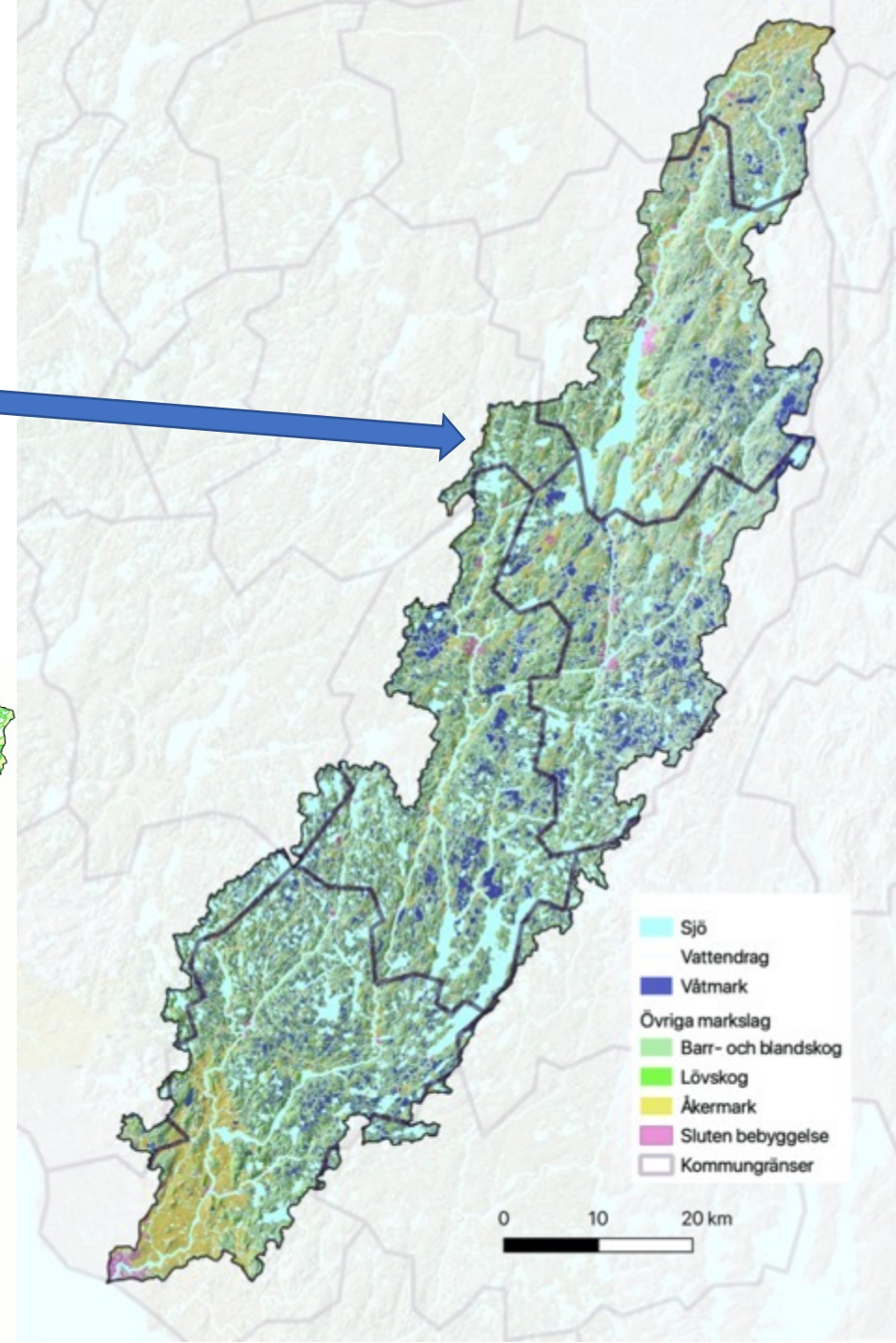
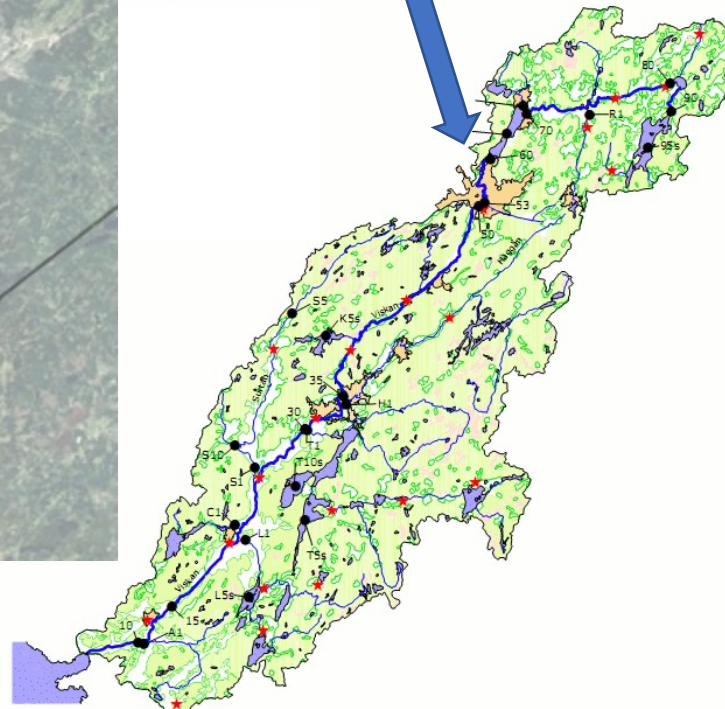
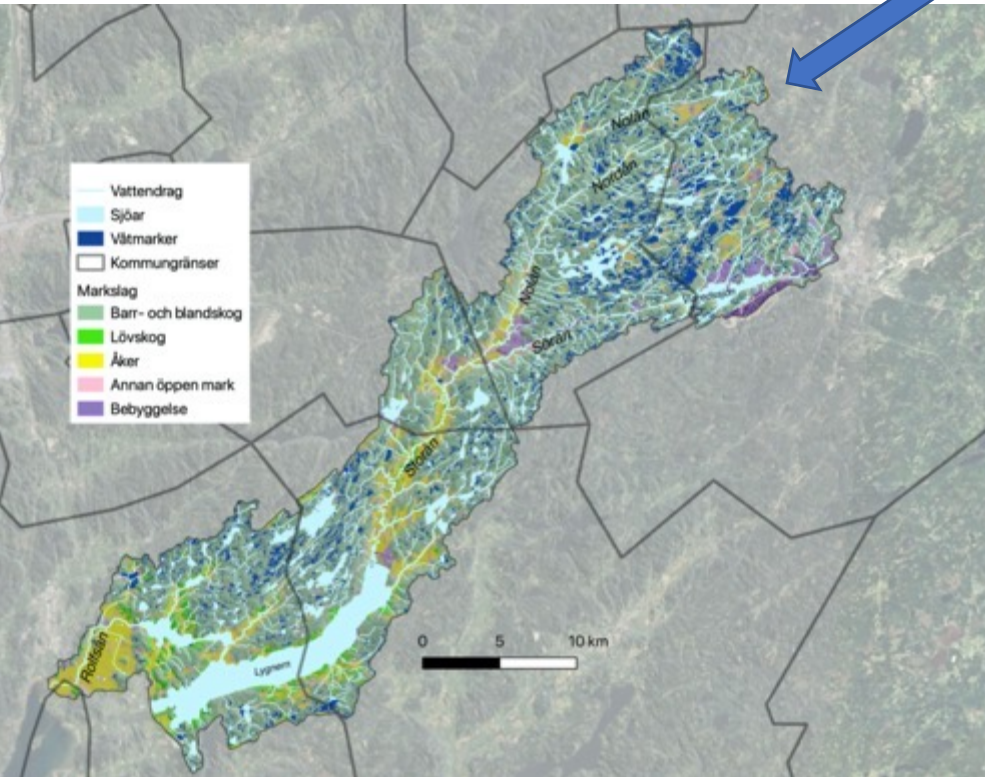
Organisation

- **Styrelse** med representanter från kommuner (politiker), intresseorganisationer, företag, ideella föreningar
- **Årsmöte** med ombud för medlemsorganisationerna
  - Beslut om budget, verksamhetsplan, val av styrelse mm.
  - Totalt ca 70 medlemmar
- **Kontakter med tjänstepersoner** på kommuner, VA-bolag
- **Samordnare/sekreterare**
  - Samordning, projektledning, processledning
  - Vissa vattenråd har även åtgärdssamordnare

Avrinnings- områden

EU:s vattendirektiv

”Vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant.”

Vattendistrikt I Europa

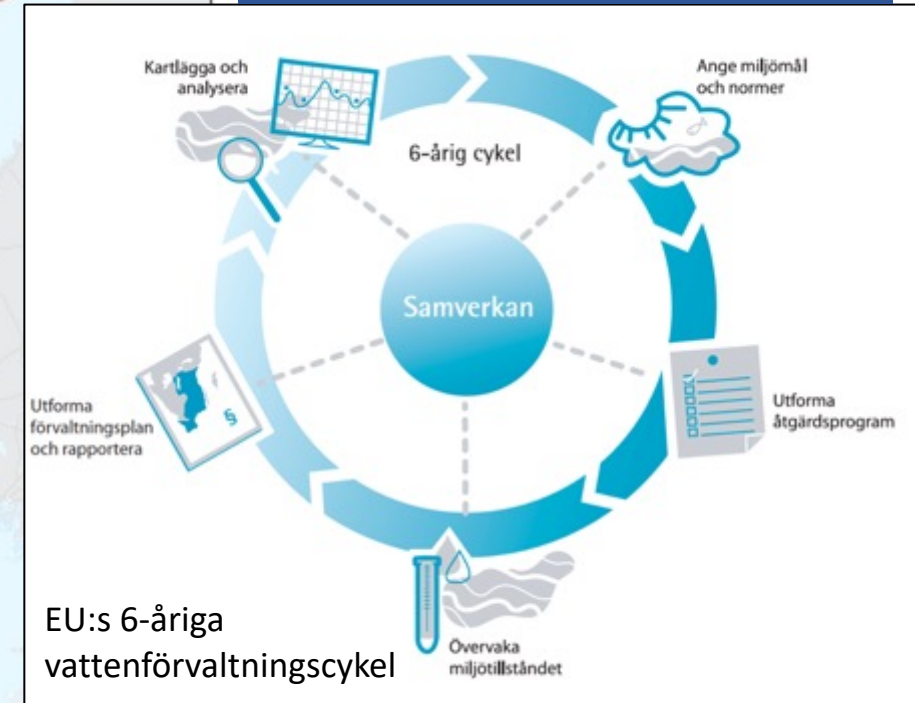
Vattenråd i Sverige

samt avrinningsområden
och kustområden

Ledord

- Lokalt deltagande
- Samverkan
- Helhetssyn

- Krav att uppnå god status i alla vattenförekomster.
- Statusen får inte försämrans.
- Nytt åtgärdsprogram.

Åtgärdssamordnare

2020-2024

- **Lyssna på idéer** från vattenråd, lokala föreningar och markägare.
- Ta fram **förslag till åtgärder**.
- **Kontakta** markägare, företag, föreningar, kommuner och myndigheter för att undersöka intresse.
- **Vattendragsvandringar** och möten i fält för att väcka intresse.
- Hjälpa till med **ansökningar, anmälningar** och **tillstånd**. (Beviljade ansökningar under 2023 för närmare 2 miljoner kr i Ätrans avrinningsområde)
- Skapa **vinn-vinn** situationer och en helhetssyn för tex biologisk mångfald, ekosystemtjänster, rekreation, pedagogik och hållbar markanvändning.
- Uppmuntra till att bilda **lokala vattengrupper**.

Möten och samarbete

- Utgår från det lokala
- Utformar mål och arbete tillsammans
- Lär av varandra
- Nya kontakter och idéer
- Samarbete

Temadag om dagvatten

Vattendragsvandring med dikningsföretag vid Vartofta

Arbetsgrupper för lokala vattenprojekt

Temadag om vatten och hälsa

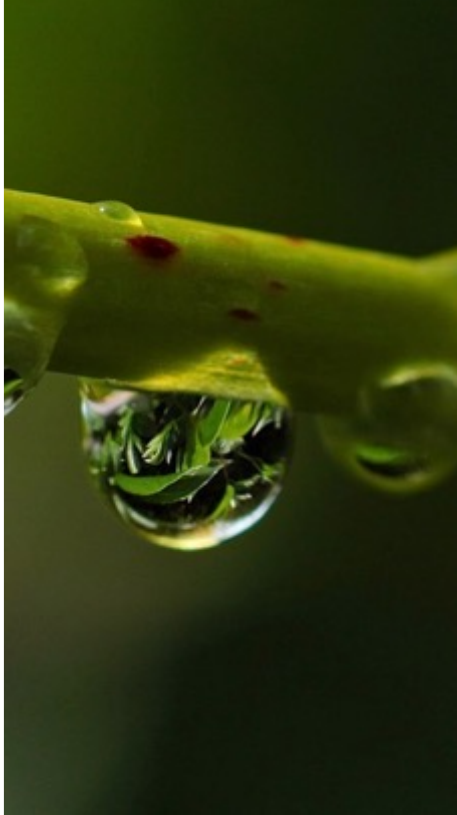

Vad gör ett vattenråd?

Vattenpedagogik

- för barn och vuxna

- Samarbete med skolor
- Vatten som pedagogisk utgångspunkt
- Att utforska platsen i ett sammanhang
- Samarbete med Navet Science Center

Årlig vattenprovtagning

- Näring (kväve och fosfor)
- pH
- Grumlighet och färg
- Växtplankton och syre i sjöar
- Metaller t ex Hg, Cr, As, Pb, Cd
- Bioindikatorer: kiselalger, bottenfauna, växtplankton
- Elfiske

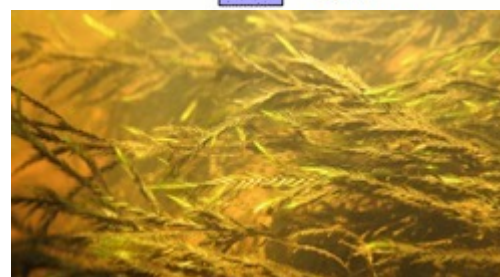
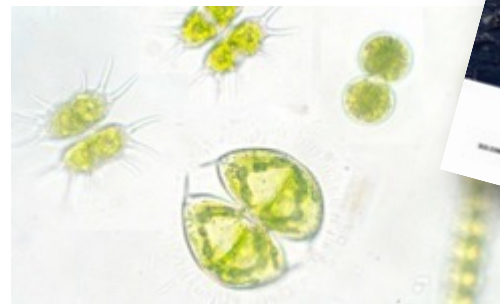

Foto: Ingela Danielsson

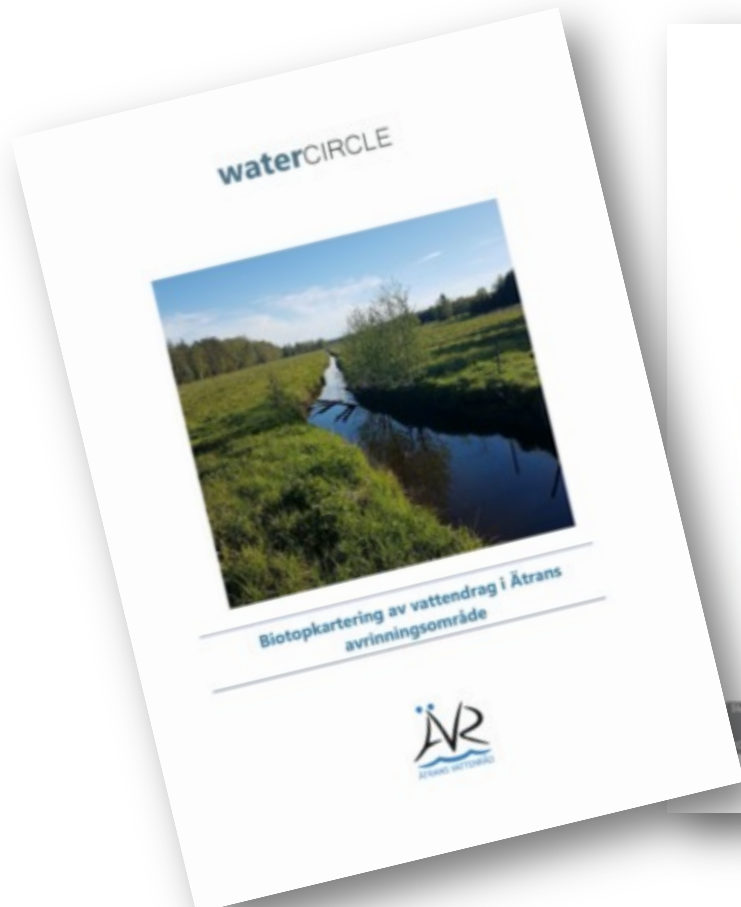

Vad gör ett vattenråd?

Kartläggning och utredning

-Biotopkarteringar, vattenkvalitet, miljögifter etc.

- Viktigt kunskapsunderlag
- Åtgärdsförslag för miljöförbättringar

Statusklassning enligt vattenmyndigheten

(exempel på vattendrag i Viskans avrinningsområde i Borås)

	Hög ekologisk status
	God ekologisk status

 Måttlig ekologisk status.

 Otillfredsställande ekologisk potential

 Dålig ekologisk potential

Vattendrag		Sammanvägd Ekologisk status	Ekologisk status					Kemisk status
ID	Namn		Biologiska kvalitetsfaktorer	Fysikaliska-Kemiska kvalitetsfaktorer		Hydro-morfologi		Prioriterade ämnen
		(Fisk, Bottenfauna, Kiselalger)	Näringsämnen	Försurning	Konnektivitet	Morfologi		
WA67536303	Björken-Bolingen			2				
WA45839557	Bälån (mellan Bosjön och Storsjön)			2				
WA64264929	Husån (från St Hålsjön)							
WA36212597	Häggån (från Frisjön till utlopp i Viskan)			3				
WA27086987	Häggån/Tattarströmmarna (utlopp från Frisjön)			3				
WA91206759	Lilla Häggån (vid Frisjön)			2				
WA16091045	Lillån			2				
WA23531816	Lillån (från Storsjö till utlopp i Viskan)			2				
WA34522509	Lillån (till centrala Borås)							
WA35495796	Lillån-Kovraån (uppströms Häggån)							
WA88008634	Lysjöån (mellan Lysjön och Frisjön)							
WA41294321	Munkån (till Öresjö)							
WA58020277	Rosendalsbäcken (till Kovraån)							

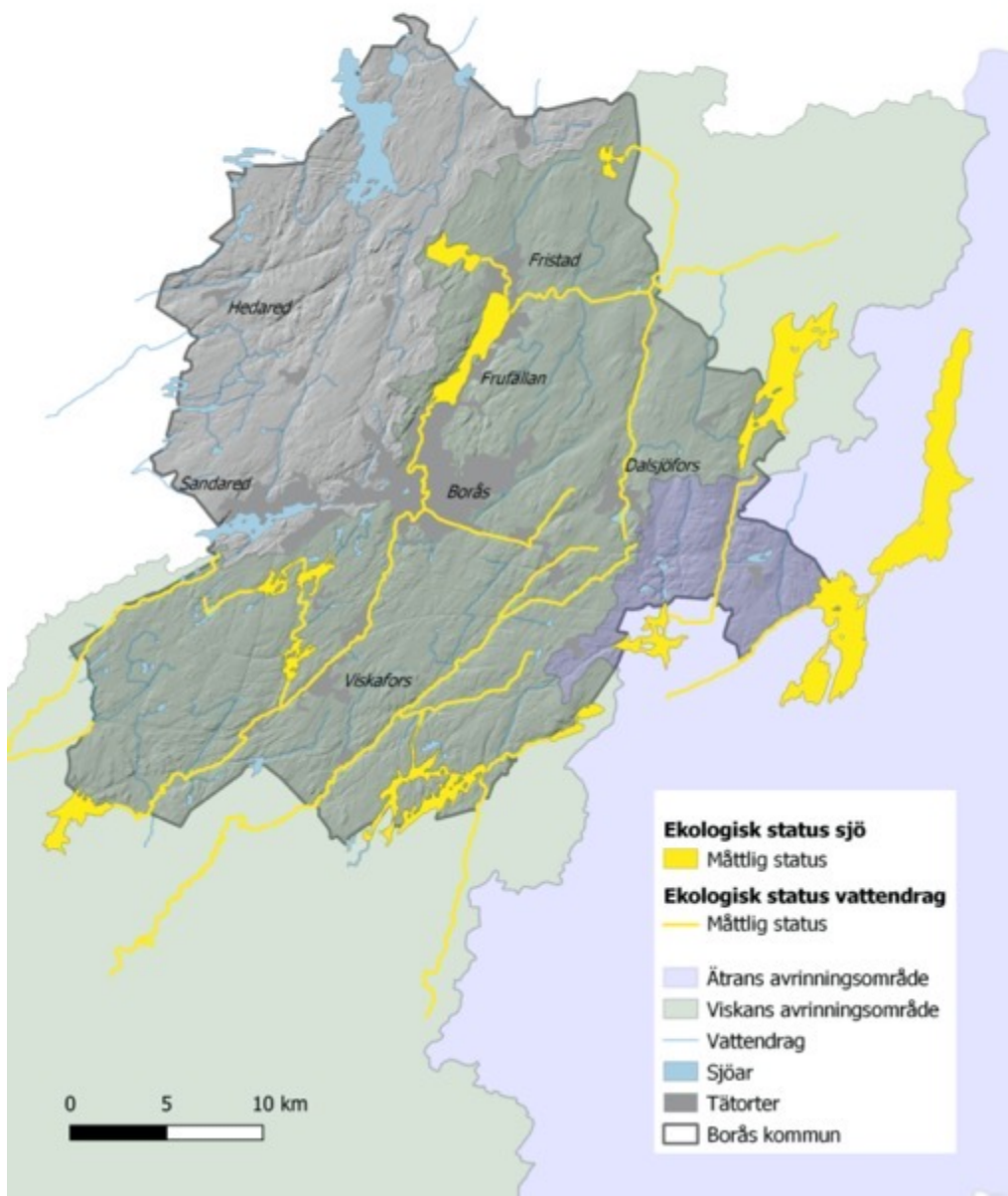

Status

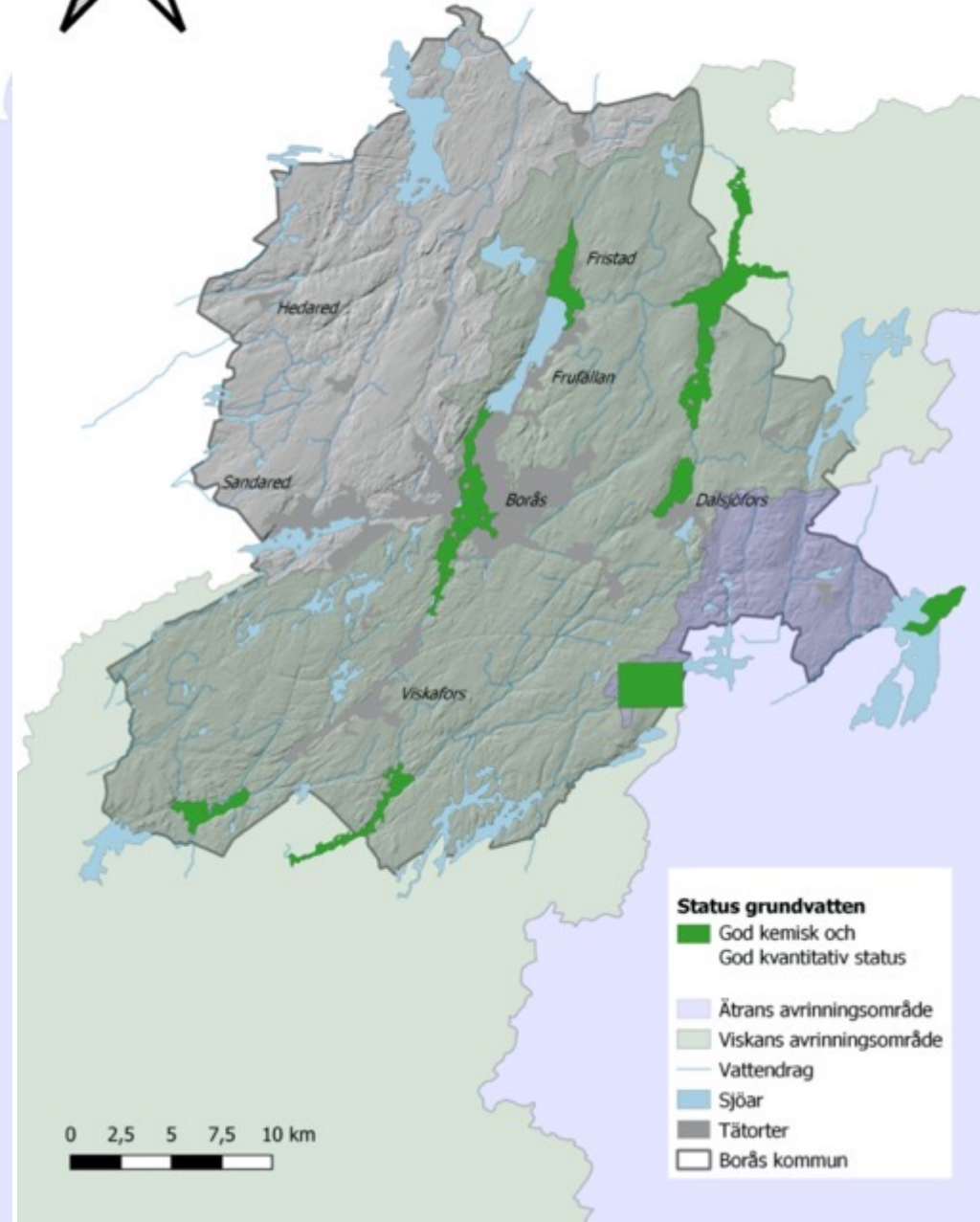
för yt- och grundvatten enligt Vattenmyndigheten

Ytvatten

Grundvatten

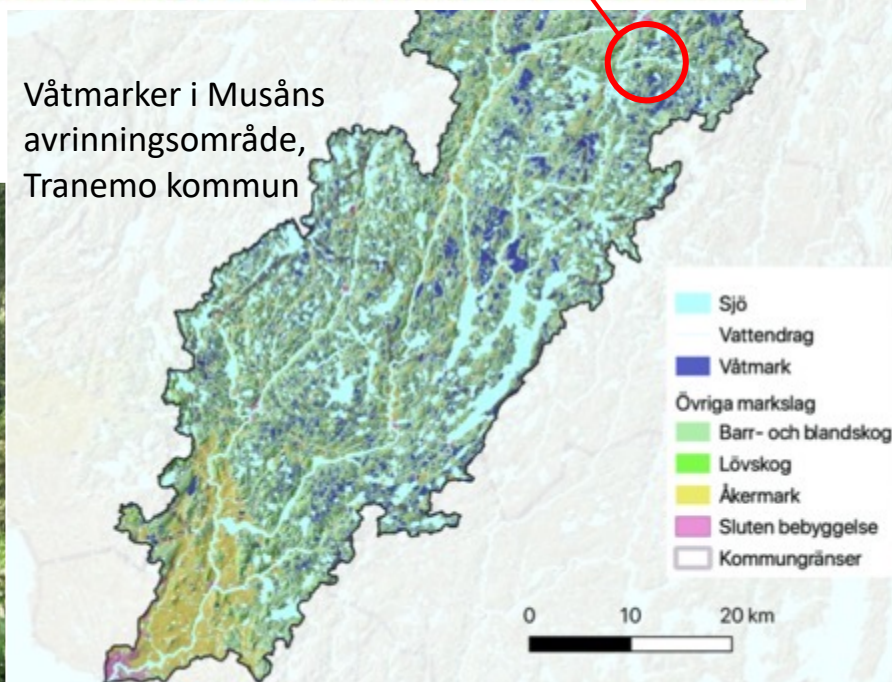
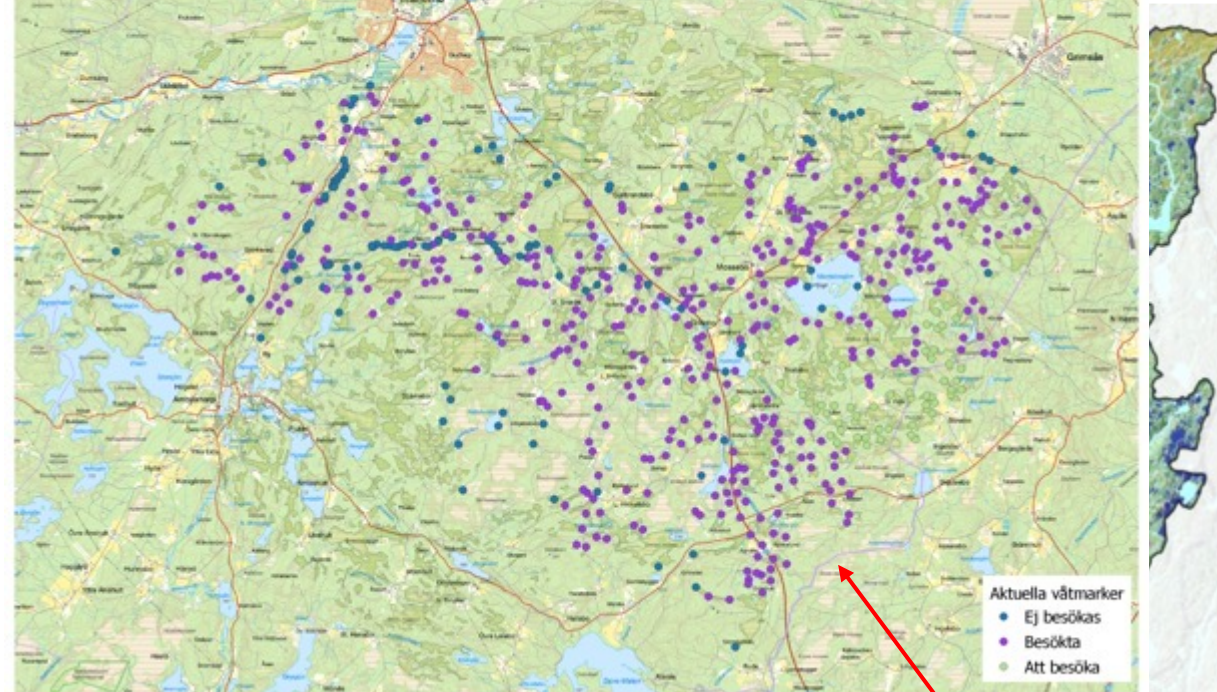
Vad gör ett vattenråd?

Kartläggning

-Våtmarker 2022-23

Att hålla vatten i landskapet

- 1500 våtmarker i skogsmark i fem kommuner
- Viktiga för vattentillgång, klimatanpassning, ekosystem, lagring av koldioxid mm.
- Många kan återvätas genom att gamla diken pluggas utan att påverka skogsbruket

Exempel på åtgärder som görs

- Skapa vandringsvägar för fisk
- Biotopåtgärder i vattendrag
- Våtmarksanläggning
- Skyddszoner och svämplan

Det nya åtgärdsprogrammet 2021-2027

Kommunerna, åtgärd 1: Vattenplanering

Kommunerna ska genomföra en *förvaltningsövergripande vattenplanering med en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv.....*

.....ska dessutom innehålla

- a) en *plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat* med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen.

- b) en *plan för samverkan med berörda kommuner* inom kommunens avrinningsområden.

MUSA

– Metodutveckling för avrinningsområdesbaserad samverkan 2021-2024

Syften

Modell för samverkan? Hur ska vi arbeta?

- Vad är **behoven**?
- Hur använder vi begränsade resurser bättre och **får mer gjort**?
- Hur få bättre **helhetssyn, långsiktighet** och **hållbarhet**?

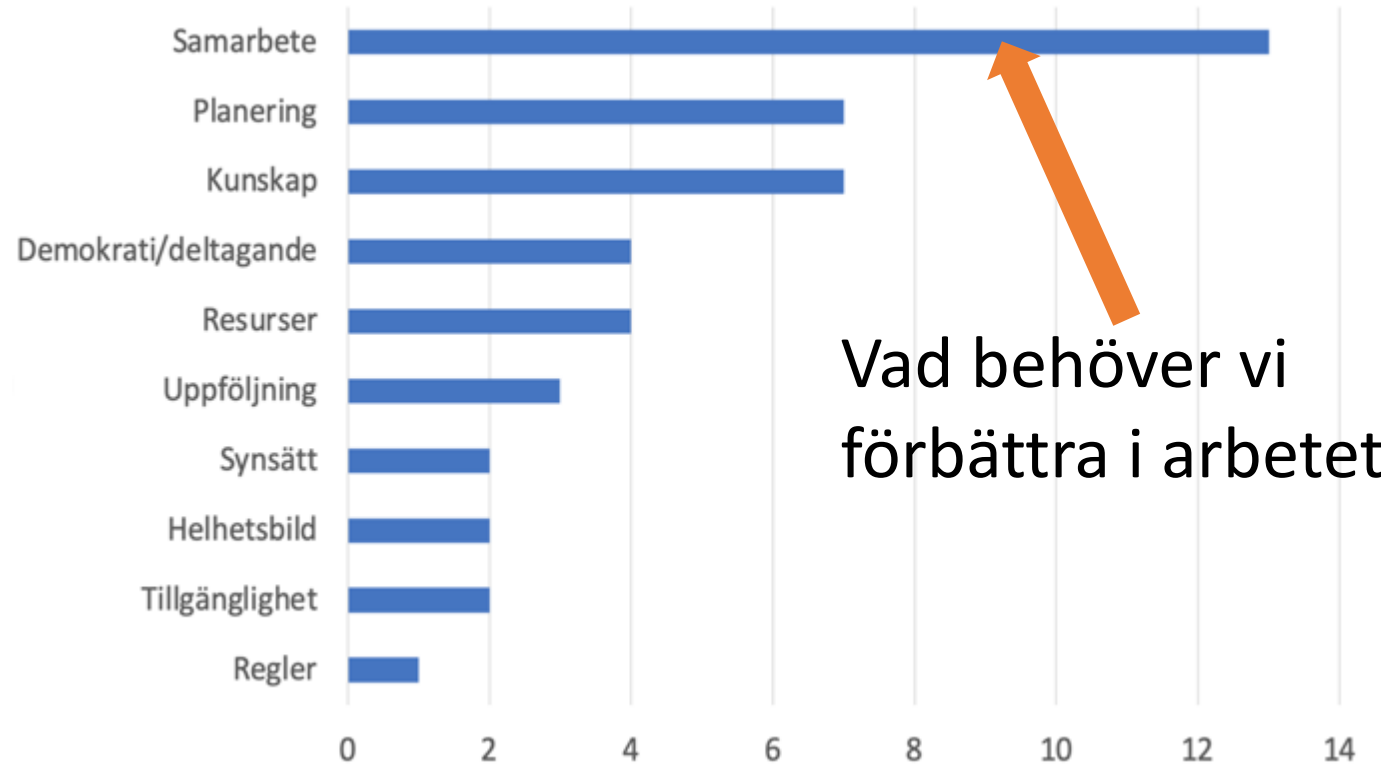
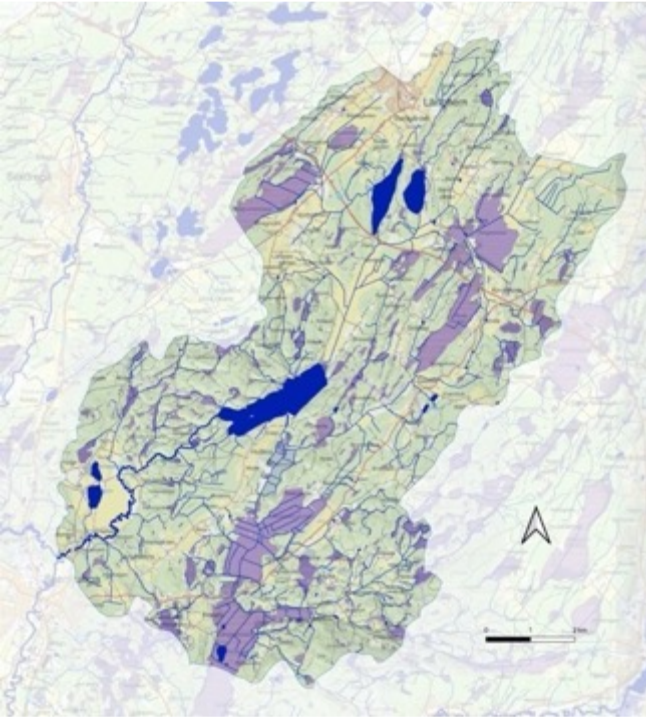
En hjälp att genomföra vattenförvaltningen efter kommunens behov och förutsättningar

- **Erfarenhets-** och **kunskapsutbyte**: kommuner, vattenråd, länsstyrelser
- **Samverkan** och **stöd**: länsstyrelse och vattenråd
- Samverkan mellan **parallella frågor** med koppling till vatten

Start

Vattendag vid Simmesjön 13 maj

Vad behöver vi förbättra i arbetet?

Tvärgrupp - Processen

Deltagare:

- Ulricehamn, Tranemo, Svenljunga, Falkenbergs kommun
- Länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland
- Vattenmyndigheten Västerhavet
- Ätrans vattenråd

1. Startfrågor

- Vad är behoven?
- Vad vill ni åstadkomma?

2. Planera

- Vad vill ni börja med?
- Hur genomföra?

3. Genomförande

- Uppmärksamma det som görs.
- Nya aktiviteter.

4. Utvärdera

- Hur fungerar det?
- Förändringar som behövs?

Vad är på gång?

- **Kommunala vattengrupper** (tjänstepersoner inom olika förvaltningar som berörs av vattenfrågor)
- **Vattenrådet besöker kommuner** (politiken och tjänstemannagrupper) Hur kan vi samverka?
- **Nätverk** för kommunbiologer och miljöstrateger kring projekt och samverkan i avrinningsområdet
- **Kommunrapporter** om inventeringsresultat och ekologisk status från vattenrådet
- **Vattendag** vid Musån i Tranemo i höst

Ta hjälp av ett vattenråd!

En resurs att räkna med i fler frågor än du tror!

Sex goda skäl att samarbeta med vattenråd:

- Värdefulla **sakkunskaper** och **lokalkännedom** tas till vara.
- Fler **miljöförbättrande åtgärder** kan genomföras där kommunens resurser kanske inte räcker till.
- **Bättre och mer hållbara planer** kan tas fram med mindre risk för överklaganden.
- **Minskad polarisering** mellan intressegrupper.
- Det **lokala engagemanget** för miljö och hållbar utveckling ökar.
- Möjlighet att genomföra projekt i **bred samverkan** och med en **helhetsbild** över avrinningsområdet.

Resultat från Water Co-Governance:

<https://atransvattenrad.se/water-co-governance/>

Hur kan vi hjälpas åt?

- Vad är viktigt för er?
- Hur vill ni samverka? Roller?
- Vad vill ni samverka om?

TACK!

Johan Andersson

070 6503953

johan@watercircle.info

Peter Nolbrant

076 81146073

peter.nolbrant@icloud.com

Anne Udd (Viskan)

anne@hallbaride.se

Det finns
många frågor
där vatten berörs:

- biologisk mångfald
- dricksvatten • skogsbruk
- utbildning och skola • säkerhet
- rekreation • samhällsplanering
- kultur • kulturhistoria • energi
- livsmedelsproduktion
- näringslivsutveckling